

Jongeren en delinquentie

Diederik Cops & Hanne Op de Beeck
Leuven Instituut voor Criminologie (LINC)
K.U.Leuven

[Inleiding]

Jeugddelinquentie: veel aandacht.

- Publieke opinie
- Media debat
- Politiek

Maar:

- Aandacht eenzijdig voor 'dader' kant van jeugddelinquentie.
- Betrouwbare cijfers?

2

[Inhoud]

- Inleiding
- Daderschap
- Slachtofferschap
- Daders vs. slachtoffers?
- Bedenkingen en besluit

3

Daderschap

Hoe groot is het fenomeen 'daderschap' onder Vlaamse jongeren?

Feiten	% plegers	% plegers ontdekt	% plegers PV
Zwartrijden	33.9	9.8	3.3
Vandalisme	11.8	23.1	6.3
Diefstal	13.6	19.7	7.6
Wapendracht	2.4	20.5	11.4
Drugverkoop	1.8	20.3	12.5
Geweld	3.9	46.1	18.4
Totaal	44.2	33.3	7.0
Veelplegers	2.2	-	-

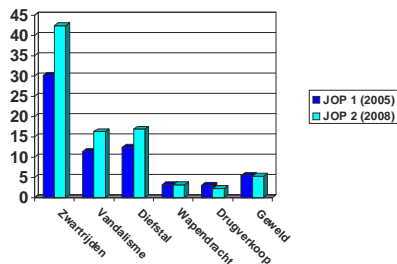
Tabel 1. Plegers, ontdekte plegers en geregistreerde plegers onder Vlaamse 12- tot 30- jarigen.

Daderschap

- Daderschap heeft vooral betrekking op 'lichte' feiten: zwartrijden, vandalisme, diefstal.
- 'Zware' feiten als wapendracht, drugverkoop en geweld blijven zeer beperkt.
- Lage ontdekkings- en registratiegraad wijzen op een vertekend beeld in de officiële statistieken (maar: ook JOP-monitor heeft beperkingen).

Daderschap

Verschildt de prevalentie van daderschap in 2008 ten aanzien van 2005?

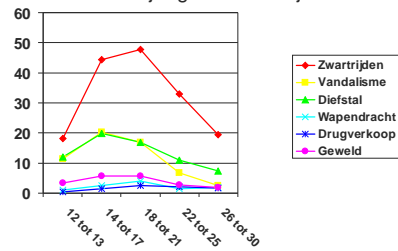
Figuur 1. Daderschap van 14- tot 25- jarigen uit JOP-monitor 1 en 2.

Daderschap

- Jongeren uit JOP-monitor 2 pleegden meer 'kleine criminaliteit' dan jongeren uit JOP-monitor 1.
- Jongeren uit JOP-monitor 2 zijn niet gewelddadiger dan jongeren uit JOP-monitor 1.
- Dit kan (nog) geen trend genoemd worden!

Daderschap

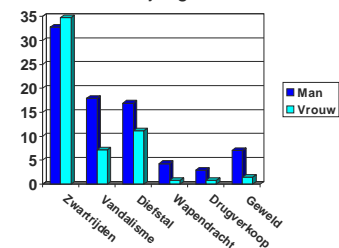
Bestaan er patronen van sociale spreiding in daderschap onder Vlaamse jongeren? Leeftijd:

Figuur 2. Daderschap naar leeftijd onder Vlaamse 12- tot 30-jarigen.

Daderschap

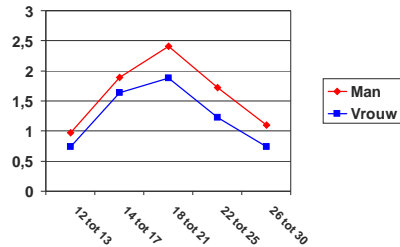
Bestaan er patronen van sociale spreiding in daderschap onder Vlaamse jongeren? Geslacht:

Figuur 3. Geslachtsverschillen in daderschap onder Vlaamse jongeren

Daderschap

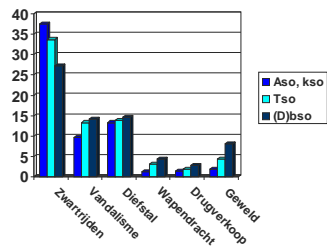
Bestaan er patronen van sociale spreiding in daderschap onder Vlaamse jongeren? Leeftijd x geslacht:

Figuur 4. Geslachtsverschillen in gemiddelde delinquentiescores van Vlaamse 12- tot 30-jarigen.

Daderschap

Bestaan er patronen van sociale spreiding in daderschap onder Vlaamse jongeren? Onderwijsvorm:

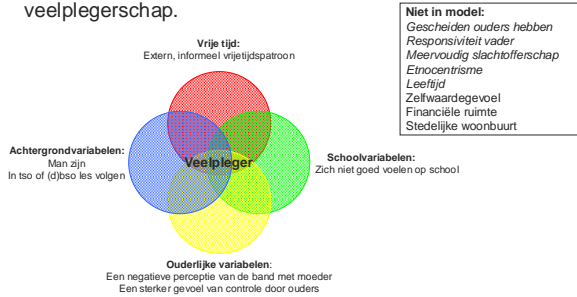
Figuur 5. Verschillen in delinquentie naar onderwijsvorm onder 12- tot 18-jarigen

Daderschap

- Mannen plegen meer delinquentie dan vrouwen. Dit verschil verscherpt tijdens de adolescentie.
- Voor de meeste jongeren is delinquent gedrag van voorbijgaande aard.
- Jongeren uit het (d)bsso plegen meer agressiegerelateerde feiten, jongeren uit het aso/kso rijden meer zwart. Jongeren uit het tso positioneren zich tussenin.

Daderschap

Een eerste stap naar verklaren...correlaten van veelplegerschap.

Slachtofferschap bij Vlaamse jongeren

Hoe vaak worden Vlaamse jongeren slachtoffer?

Frequentie slachtofferschap bij 12- tot 30-jarigen:

	niet	1 keer	2 keer	> 2 keer
Vandalisme	63.2	23.4	6.6	6.8
Diefstal	61.7	26.3	7.2	4.8
Bedreigd met wapen	95.0	3.7	.5	.7
Fysiek geweld	94.5	4.3	.7	.5
Drugs aangeboden	71.2	9.5	3.0	16.3

Slachtofferschap

Herhaald slachtofferschap: kan zowel betrekking hebben op eenzelfde delict als op slachtofferschap van meerdere delicttypes:

	Met 'drugs aangeboden'	Zonder 'drugs aangeboden'
Niet slachtoffer	39.9	47.2
Slachtoffer 1 delicttype	28.4	28.9
Slachtoffer 2 delicttypes	19.5	19.8
Slachtoffer 3 delicttypes	9.2	3.0
Slachtoffer 4 delicttypes	2.2	1.1
Slachtoffer 5 delicttypes	.8	/

Slachtofferschap

JOP-monitor 1 vs JOP-monitor 2

! ⇒ enkel 14- tot 25-jarigen & 'drugs aangeboden' niet mogelijk
 ⇒ vergelijken met de nodige voorzichtigheid

	JOP-monitor 1	JOP-monitor 2	Vershil (in %)
Vandalisme	33.2	39.3	+ 5.9
Diefstal	27.6	41.5	+ 13.9
Bedreigd met wapen	4.4	5.4	+ 1.0
Fysiek geweld	5.0	5.8	+ .8

Slachtofferschap

De prevalentie van slachtofferschap: niet toevallig verdeeld onder de bevolking.

⇒ Slachtofferschap naar geslacht

	man	vrouw	X ²	Odds ratio
Vandalisme	42.3	31.0	49.57***	1.6
Diefstal	40.8	33.5	20.51***	1.4
Bedreigd met wapen	6.7	2.2	46.29***	3.2
Fysiek geweld	7.2	3.0	34.63***	2.5
Drugs aangeboden	33.5	20.6	76.63***	1.9

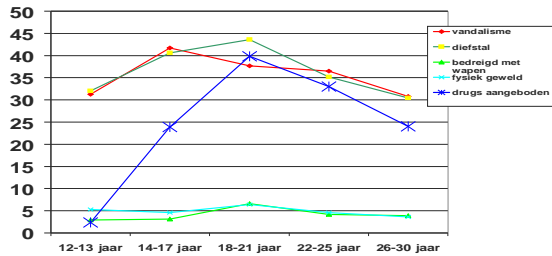
Slachtofferschap

⇒ Slachtofferschap naar leeftijd

	12-13 jaar	14-17 jaar	18-21 jaar	22-25 jaar	26-30 jaar	X ²
Vandalisme	31.3	41.7	37.7	36.5	30.8	28.51***
Diefstal	32.0	40.6	43.6	35.2	30.4	40.99***
Bedreigd met wapen	2.9	3.1	6.6	4.2	3.9	16.94**
Fysiek geweld	5.3	4.6	6.4	4.6	3.6	6.85
Drugs aangeboden	2.4	23.9	39.8	33.0	24.0	226.9***

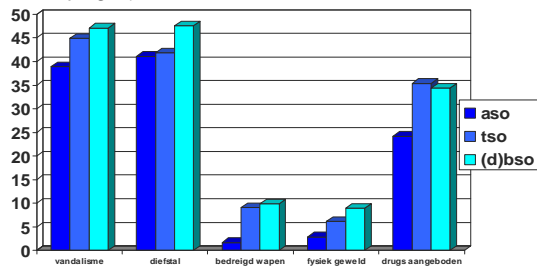
Slachtofferschap

⇒ Slachtofferschap naar leeftijd: visuele voorstelling

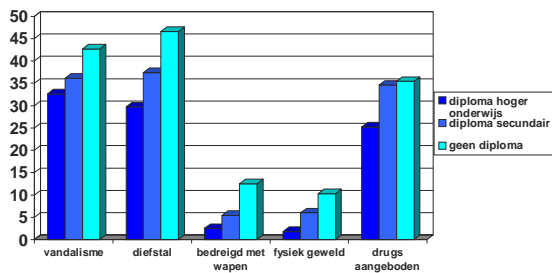
Slachtofferschap

⇒ Slachtofferschap naar onderwijsvorm (12- tot 18-jarigen)

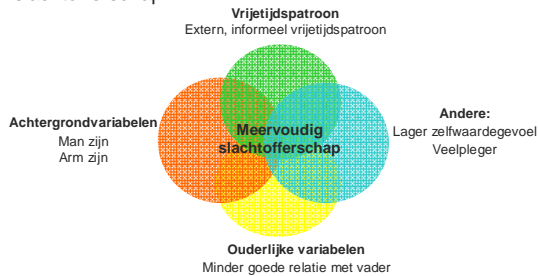
Slachtofferschap

⇒ Slachtofferschap naar opleidingsniveau (niet meer schoolgaande jeugd):

Slachtofferschap

Een eerste stap naar verklaren... correlaten van meervoudig slachtofferschap

Slachtoffers en daders: homogene groepen (?)

Het profiel van daders en slachtoffers is gelijkaardig: jongens, tussen 14 en 21 jaar en in het (d)bsso en/of lager opgeleid

⇒ kan er ook een rechtstreekse link tussen dader- en slachtofferschap van de bevroegde delicten gevonden worden?

	Aantal slachtoffer én dader	Aantal verwacht o.b.v toeval	X ²	Odds ratio
Vandalisme	267	153	148.2***	3.48
Diefstal	281	180	102.6***	2.65
Bedreigd met wapen	37	4	320.5***	21.52
Fysiek geweld	33	7	112.8***	7.35
Drugs aangeboden	55	17	123.1***	20.39

Conclusies

- ⇒ daderschap: Vlaamse jongeren plegen vooral lichte feiten, de meeste jongeren 'groeien' uit dit gedrag. Slechts bij een zeer beperkte groep jongeren, de 'veelplegers' neemt delinquent gedrag zorgwekkende vormen aan. Deze jongeren voelen zich minder goed op school, hebben een slechtere band met hun moeder, voelen zich sterk gecontroleerd en gaan vaker uit.
- ⇒ slachtofferschap: Vlaamse jongeren worden ook frequent slachtoffer (minder dan de helft het voorbije jaar niet), maar sterke verschillen tussen verschillende sociale groepen
- ⇒ Daders en slachtoffers: homogene groepen
 - ⇒ slachtofferschap 'verdient' minstens evenredige hoeveelheid aandacht
 - ⇒ pleidooi voor een meer genuanceerd discours én beleid: doet meer recht aan de complexiteit en onderlinge relatie van beide fenomenen
